

Čentěš, J.: Odpočúvanie – procesnoprávne a hmotnoprávne aspekty

Bratislava : C. H. Beck, 2013, 250 s., ISBN 978-80-89603-09-1

Vedecká monografia doc. JUDr. Jozefa Čentěša, PhD., vydaná v Beckovej edícii Právne inštitúty vyplnila medzeru v odbornej špecializovanej literatúre venovanej problematike odpočúvania. Publikácia je určená tak pre právnickú, akademickú, ako aj laickú verejnosť. Autor využil dlhoročné skúsenosti z pôsobenia v rezorte prokuratúry, z pedagogickej činnosti na rôznych vysokoškolských inštitúciách doma aj v zahraničí, zo svojej rozsiahlej publikačnej činnosti, z riešených výskumných projektov a vytvoril hodnotné a na množstvo informácií bohaté dielo, ktoré sa vyznačuje originalitou spracovania a tvorivým prístupom.

Cieľom vedeckej monografie je analýza inštitútu odpočúvania v Slovenskej republike ako zásahu do základných práv, najmä do práva na súkromie, pričom autor vo svojich postojoch a názoroch rešpektuje predmetné právo. Ďalej sa zameriava na vymedzenie jeho medzinárodnej právnej úpravy, na zovšeobecnenie aplikačných poznatkov z rozhodovania kompetentných orgánov, ako je Európsky súd pre ľudské práva, Ústavný súd Slovenskej republiky a Ústavný súd Českej republiky.

Publikácia predstavuje vklad autora do vedeckej a odbornej diskusie, pretože prináša množstvo postrehov a úvah k danej téme, ponúka možné riešenia, avšak je aj polemická a kritická a nevyhýba sa ani otázkam, ktoré sa v aplikačnej praxi posudzujú rozdielne. Autor neopisuje len známe ustanovenia zákona, ale prináša nový pohľad na inštitút odpočúvania, najmä na jeho praktickú vykonateľnosť.

Veľmi podnetným je rozsiahly zoznam použitej literatúry, ako aj precízne rozpracovaný citačný aparát, ktorý obsahuje vyše 553 odkazov, z ktorých môžu čitatelia čerpať ďalšie poznatky a konfrontovať názory autora.

Problematika odpočúvania je detailne rozpracovaná v šiestich na seba logicky nadväzujúcich kapitolách.

Prvá kapitola sa venuje právu na súkromie, pričom osobitná pozornosť je upriamená na medzinárodné, európske, ústavné a zákonné aspekty tohto práva pri odpočúvaní. Autor rozoberá oprávnené zásahy do práva na súkromie pri odpočúvaní, pričom sa opiera o zásadu legality, legitimacy a proporcionality.

Obsah druhej kapitoly sa zameriava na historický vývoj právnej úpravy odpočúvania na Slovensku v trestnom konaní a mimo trestného konania.

Tretia kapitola je orientovaná na analýzu súčasnej právnej úpravy odpočúvania v českom právnom poriadku.

V štvrtej kapitole autor podrobne rozoberá súčasnú právnu úpravu odpočúvania v slovenskom právnom poriadku. Praktická je časť venovaná použitiu informácií získaných zákonným odpočúvaním. Okrem porovnania slovenskej a českej právnej úpravy odpočúvania sa autor nevyhýba ani kritickému analýze nedostatkov vyplývajúcich zo skúmaných zákonných ustanovení a zároveň aj navrhuje zmeny tejto úpravy, pričom v centre jeho pozornosti je dodržiavanie zákonnosti a naplnenie princípu spravodlivosti.

Na predmetné úvahy nadväzuje piata kapitola, v ktorej je obsiahnutý systém právnych záruk ochrany pred neoprávneným odpočúvaním v Slovenskej republike. Autor sa nezameriava len na Trestný zákon a Trestný poriadok, ale svoj odborný záujem rozšíril aj na príslušné ustanovenia Občianskeho zákonníka, zákona o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, zákona o elektronických komunikáciách, zákona o ochrane osobných údajov a Zákonníka práce so súvisiacimi právnymi predpismi.

V šiestej kapitole vedeckej monografie sú zhrnuté aplikačné poznatky z používania odpočúvania spolu s námietkami autora na zefektívnenie predmetnej právnej úpravy.

Vedecká monografia, ktorej autorom je vynikajúci právny teoretik, sa vyznačuje zmyslom pre právny detail, názorovou vyhranenosťou a osobitým štýlom, čo je zárukou odbornosti a praktickej využiteľnosti poznatkov, ktoré sú v nej obsiahnuté. Odborná aj laická verejnosť prostredníctvom nej získava pozoruhodnú publikáciu, ktorá je zdrojom cenných informácií z oblasti odpočívania v Slovenskej republike.

*prof. JUDr. Mgr. Jana Viktoryová, PhD.
Akadémia Policajného zboru v Bratislave
Katedra vyšetrovania
e-mail: jana.viktoryova@minv.sk*